

3rd Berlin Biennale for Contemporary Art, Union, nr 1, 2004

Den tredje upplagan av Berlin-biennalen är provocerande didaktiskt curaterad. Detta gör att man som besökare ställs inför ett olustigt val: antingen kan man ta på sig rollen av den naiva och läraktiga, eller så får man försöka ignorera hela den praktiska strukturen och koncentrera sig på mellanrummen. Jag valde det senare för att inte komma därifrån helt rasande. Efteråt har jag förstått att vi var flera om den strategin. Alla samtal om biennalen innehöll minst en trött axelryckning apropå Ute Meta Bauer, plus ett antal bekymrade pannor när Berlins sorgliga ekonomi kom på tal. Men det går inte an att skylla på fattigdom och tidsbrist i det här fallet. Arrangörernas ambitioner slår hårt i taket och influgna pengar redovisas prydligt.

Utställningen är förlagd till tre olika platser: Kunstwerke i Mitte, Martin Gropius Bau i Kreuzberg och Kino Arsenal vid Potsdamer Platz. De sammanlagt 50 utställda verken är kopplade i ett "nätverk" genom fem "hubar" som var och en representerar ett tema med koppling till Berlin och dess status som subkulturernas mecka under 1980- och 1990-talen. Hub Migration, Hub Urban Conditions, Hub Sonic Scapes, Hub Fashions and Scenes och Hub Other Cinemas heter avdelningarna som är separat curaterade av olika "kulturproducenter" d v s några konstnärer, en filmare, en arkitekt, en konsthistoriker, några curatorer, en tidskriftsredaktör och en filmproducent. Övergripande konstnärlig ledare är curatorn Ute Meta Bauer. Konsten får tveksamt plats och redovisas snarare än presenteras, särskilt på Kunstwerke. Bitvis är det lika proffsigt installerat som om det vore fråga om ett grupparbete i samhällskunskap på en mer bemedlad gymnasieskola. Det är en salig Bourriaud-inspirerad soppa. Av ren självbevarelsedrift började jag snart leta efter de bortglömda delarna, och hittade två platser där det gick lite lättare att andas.

Längst in i ett hörn på andra våningen på Kunstwerke finns den anonyma entrén till Mathias Polednas *Actualité*, som består av en video som projiceras i en svart kub. Illusionen av oändlighet fungerar för att installationen är välgjord. Den svarta kuben är svart och ordentligt ljudisolerad. Videomaterialet är sceniskt ljussatt och steadycam-filmad med osynlig editering. Sekvensen är sju minuter innan den går i loop. Jag missade den första skarven och var glad som ett barn över att ha blivit film lurad i ett konstsammanhang. Det är befriande snyggt och funktionellt och det var länge sedan (Eija-Liisa Ahtila på Tate Modern för två år sedan) jag fick vila i en videoinstallation.

Det man ser är ett band som övar. Det ser ut som Joy Division eller något liknande brittiskt tidigt 1980-talsband. Någon nämnde Gang of Four. Medlemmarna i bandet försöker hitta en gemensam rytm att spela efter, men det är alltid något som gör att de inte synkar, och de börjar om med stort allvar, igen och igen. Han på första gitarren är särskilt rörande. De befinner sig i ett likadant icke-rum som vi, en svart låda, fast något större. Kameran noterar detaljer och blir till en osynlig iakttagare av repetitionen, av arbetet som går i loop. Sisyfos är första gitarrist i en hyllning till hantverket, rummet och tiden.

I Martin Gropius Bau blev mitt gömställe den magnifika trapphallen på motsatta sidan från entrén. Där möter en fantastiskt felinstallerad 35 mm långfilm i form av en enorm projektion. Det är Samira Gloor-Fadels över 100 min långa *Berlin Cinéma*. Filmen behandlar minnet och staden, och bygger på intervjuer med Wim Wenders och citat

av Jean-Luc Godard hämtade från hans självbiografi. Estetiken i bilder, montage, ljud och ljus är tydligt inspirerat av 1960-talets franska nya vågen-filmer. Dramaturgin är hämtad från klassiskt narrerad dokumentär och bär även den spår av 1960-talets tillrättalagda poetiska karaktär. Det är patetiskt och vackert, som en jättelik rörlig målning på Nationalmuseum. Effekten är nästan sublim. Den galna installationen gör dessutom filmen till en varelse man har svårt att lämna. Men det finns ingenstans att sitta och efter ett tag var jag så nedkyld av marmorbalustraden att jag var tvungen att gå vidare, och med sorg i hjärtat tog jag farväl av det stillsamma monstret. En biografvisning av filmen genomfördes på Kino Arsenal. Jag talade med en person som sett filmen vid detta tillfälle. Han hade haft stora problem att hålla sig vaken.

Nu när video-konst fått film-finish och hör samman med en tradition, snarare än en innovation, och dessutom utgör ett självklart inslag på alla biennaler, är det dags att samla kunskapen om hur rörliga bilder påverkar och påverkas av sina rum. Det är tydligt att "konst-rummet" (galleriet, konsthallen eller vad det må vara) ger nya förutsättningar som det vore intressant att se utnyttjade *tillsammans med* en kännedom om mediets historia och konventioner.

Kira Carpelan